

Merknader til forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger

Merknadene til forskriften skal lyde:

Merknadene er en veiledning for å utdype innholdet i forskriftens bestemmelser. Merknadene er i seg selv ikke rettslig bindende. Forskriften og veiledningen bør leses i sammenheng for å få en best mulig forståelse av forskriftens bestemmelser.

Generell merknad:

Med forskriftsendringen av 1. desember 2012 oppheves kravet om turnustjeneste for å tildele autorisasjon som lege. Autorisasjon kan fra 1. desember 2012 gis til søkere som har bestått norsk medisinsk embetseksamen, søkere som anses for å ha jevn god utdanning fra tredjeland og søkere som har gjennomført medisinsk grunnutdanning som lege i et annet EØS-land som anerkjennes etter direktiv 2005/36 (yrkeskvalifikasjonsdirektivet).

Leger utdannet i land utenfor EØS-området som får sin utdanning vurdert som jevn god med norsk medisinsk embetseksamen kan, nå som tidligere, henvises til å gjennomføre kurs i nasjonale fag og ved behov bestå fagtest før autorisasjon innvilges. Turnus kreves ikke for autorisasjon. Det kan imidlertid være aktuelt å stille krav til nærmere bestemt praksis dersom det er nødvendig for å oppfylle kravet om jevn god utdanning med norsk medisinsk embetseksamen. Leger utdannet i land utenfor EØS-området kan innvilges en midlertidig lisens som underordnet lege som et ledd i å oppfylle vilkårene i § 48 for å oppnå en autorisasjon som lege i Norge.

Til § 2:

Hovedregelen for tildeling av spesialistgodkjenning er at søkeren skal ha autorisasjon. Men ved rekruttering av utenlandsk helsepersonell, som av ulike årsaker ikke kan gis autorisasjon med hjemmel i internasjonale overenskomster, er det vanlig å gi lisens. Da slipper de å avtjene turnus for å få autorisasjon. De kan inneha spesialistkompetanse som det er viktig å benytte. Regelen har derfor vært benyttet hvor søkeren har en spesialistutdanning og erfaring innenfor en spesialitet hvor det er stor mangel på personell.

Med uttrykket "særlige tilfeller" siktes det til at den utenlandske spesialisten har arbeidet innenfor sin spesialitet over lengre tid, normalt mer enn 10 år, at vedkommende har til hensikt å fortsette slikt arbeid innen norsk helse- og omsorgstjeneste, og at det vil fremstå som åpenbart urimelig å kreve at søkeren må oppnå autorisasjon for at spesialistgodkjenning skal gis. Tilsvarende kan tenkes å gjelde for helsepersonell over 75 år som får lisens og som ønsker å fortsette sitt arbeid som spesialist.

Til § 9:

Bestemmelsen gir minimumskrav til hvilken dokumentasjon den som tilsettes i stillingen skal fremlegge. Krav til dokumentasjon av språkkunnskaper følger av § 14. Arbeidsgiver vurderer på vanlig måte hvem av søkerne som er best skikket til stillingen. I den forbindelse må arbeidsgiveren selv vurdere hvilke egenskaper som er nødvendige for å ivareta hensynet til en forsvarlig utøvelse av de oppgavene som tilligger stillingen.

Med "*stilling som er en del av spesialistutdanningen i sykehus eller kommune*" i første ledd menes stillinger for lege i spesialisering (LIS-lege) i sykehus og stilling i kommune som er en del av spesialiseringen innen allmennmedisin, arbeidsmedisin og samfunnsmedisin.

Første ledd bokstav c innebærer at lege som på lovlig vis allerede har fått stilling som er en del av spesialistutdanningen kun skal dokumentere autorisasjon ved tilsetting i nye stillinger av samme karakter. Dette skal sikre at de som har påbegynt spesialiseringen ikke møtes med et nytt krav om norsk turnustjeneste.

Til § 11:

Første ledd bestemmer at turnusstillinger som følger ny ordning skal lyses ut. Turnusstillinger som tildeles etter overgangsordningen i turnusforskriften skal ikke lyses ut. Disse stillingene fordeles ved loddtrekning, på samme måte som tidligere. Helsedirektoratet bestemmer hvilke stillinger som forbeholdes overgangsordningen, jf. turnusforskriften § 12.

Reststillinger er også turnusstillinger og skal derfor lyses ut.

Med rekrutteringssvake stillinger i *andre ledd* menes stillinger som erfaringsmessig får vesentlig færre søknader enn gjennomsnittet. Ved planleggingen av fordelingen av stillinger mellom de ulike søknadspuljene skal Helsedirektoratet ta utgangspunkt i statistiske data, men likevel slik at det også kan tas hensyn til arbeidsgivernes eventuelle egne vurderinger.

I andre ledd tredje punktum presiseres det at reststillinger kan lyses ut på Helsedirektoratets turnusportal uavhengig av tidspunktene for de samlede utlysningene. Reststillinger kan derfor lyses ut fortløpende.

Til § 12:

Når det ikke oppnås enighet om kobling mellom kommune og helseforetak eller sykehus, vil Helsedirektoratet etter *fjerde ledd* kunne pålegge kobling. Ordlyden åpner imidlertid for å benytte pålegg også i andre situasjoner, for eksempel når hensynet til legedekningen i distriktene eller en effektiv forvaltning av turnusordning krever det. Bestemmelsen gir Helsedirektoratet anledning til blant annet å pålegge kobling mellom rekrutteringssterke og rekrutteringssvake stillinger. I tråd med alminnelige regler om delegasjon, vil departementet kunne delegere myndigheten til å gi pålegg om kobling til Fylkesmannen, dersom det viser seg å være hensiktsmessig.

Til § 13:

Andre ledd sikrer felles tilbudsutsendelse fra arbeidsgiverne. Formålet er å sikre gode lokale prosesser og ansettelse av de best kvalifiserte søkerne.

Til § 14:

For andre enn de som har norsk, dansk eller svensk som morsmål krever godkjenningsmyndighetene at norske språkkunnskaper dokumenteres ved påmelding til den loddtrekningsbaserte turnustjenesten. Det må da dokumenteres ett av følgende alternativer:

- Bestått norskeksamen trinn III ved norsk universitet eller høyskole med karakter B både muntlig og skriftlig.
- Bestått norsk språktest, høyere nivå (Bergenstesten) med minimum 500 poeng eller karakter bestått både muntlig og skriftlig.

I ny søknadsbasert ordning må arbeidsgiverne selv ta stilling til hva som skal regnes som tilstrekkelige norskkunnskaper for klinisk arbeid og pasientkontakt ved tilsetting av turnuslege. Det er viktig at tilstrekkelig muntlig og skriftlig kunnskap i norsk kan dokumenteres ved søknadstidspunktet. I tillegg vil intervju avklare om den enkelte søker faktisk har de praktiske språkferdighetene som er lagt til grunn. Uavhengig av oppnådd resultat på en språktest, bør arbeidsgiveren legge det opplevde språklige nivået til grunn i en ansettelsesprosess. Myndighetenes språkkrav er veiledende. Kommuner og helseforetak vil derfor stå fritt til å stille strengere krav til språktester og språkforståelse. Enkelte helseforetak krever at turnusleger har kunnskaper i norsk språk tilsvarende europeisk standard CEFR C1 (Effective Operational Proficiency or advanced).

Til § 15:

Legen har etter *første ledd* rett til å få tilbud om å fullføre turnusperioden. Bestemmelsen gir ikke legen rett til selv å velge en konkret stilling. Turnuslegen skal normalt tilbys første ledig stilling. Dersom legen takker nei til et tilbud som gjør det mulig å fullføre turnusperioden i samme sykehus eller helseforetak, er derfor ikke arbeidsgiveren forpliktet til å tilby andre stillinger. Turnuslegen må vente på ledig turnusstilling.

Fjerde ledd bestemmer at sykehus, helseforetak og kommune skal samarbeide med turnuslegen om å legge til rette for at ventetiden mellom permisjonens utløp og tiltredelse i ny stilling blir så kort som mulig. Det normale ved permisjoner vil være at arbeidsgiveren innretter vikariater og nye turnusstillinger på en måte som gjør det mulig for den turnuslegen som har hatt permisjon å komme tilbake til turnusstilling ved permisjonstidens slutt. Dette er spesielt praktisk ved svangerskapspermisjoner og andre permisjoner som kan planlegges. I disse tilfellene bør turnuslegen og de

involverte arbeidsgiverne samarbeide om å planlegge tilbakekomsten med sikte på en sømløs overgang.

Ved permisjoner som innledningsvis ikke har en klar sluttdato vil det være nødvendig med dialog underveis og tilrettelegging på en måte som skaper forutsigbarhet for begge parter. Et eksempel på dette kan være ved langvarige sykemeldinger.

Det kan også oppstå tilfeller hvor ny lege allerede er tilsatt i turnusstillingen for neste periode når permisjonen innvilges. I disse tilfellene vil den turnuslegen som går ut i permisjon normalt måtte vente på at stillingen blir ledig. Dette vil trolig være situasjonen i mange kommuner. Helseforetakene og sykehusene vil normalt ha større spillerom enn kommunene.

Til § 18

Leger som ansettes i tidsavgrensede stillinger har ikke rett til å fortsette ut over det tidsrommet de er ansatt i. Normalsituasjonen er at arbeidsforholdet da avsluttes, med mindre permisjonsreglene i §§ 15 til 17 gir rett til forlengelse. De legene som ikke har gjennomført alle deler av turnustjenesten og som ikke har fått de nødvendige attestene, vil selv måtte søke reststillinger for å kunne gjennomføre turnustjenesten.

Men dersom arbeidsgiver og turnuslegen blir enige om at det er hensiktsmessig å forlenge turnusplassen ut over den opprinnelige avtaleperioden, skal forskriften ikke være til hinder for at tilleggssperioden kan regnes som en fullverdig turnustjeneste. Dette kan for eksempel gjelde leger som tar vikariater eller restplasser, men også leger som trenger noe mer tid for å få sin turnustjeneste godkjent. Slik frivillig forlengelse av stilling ut over den opprinnelige avtaleperioden reguleres i § 18.

Første ledd presiserer at arbeidsgiver kan tilby en forlengelse av den tidsbegrensede turnusstillingen til den som allerede er ansatt i en tidsbegrenset stilling. Dette gjelder imidlertid kun i den utstrekning forlengelsen kommer i tillegg til en ny turnusstilling. Forlengelsen skal ikke føre til bortfall av en turnusplass som ellers ville vært tilgjengelig for nye søkere. Plikten til å utlyse forlengelse av stilling på restetorg gjelder ikke.

Ettersom en forlengelse baseres på frivillig avtale utenom den ordinære turnusordningen og det samlede antall turnusstillinger ikke skal påvirkes, vil arbeidsgiver ikke i disse tilfellene ha krav på turnustilskudd. Det presiseres i *andre ledd*.

Tredje ledd presiserer at en stilling som er forlenget etter første ledd skal vurderes på lik linje med ordinær turnustjeneste i forbindelse med Helsedirektoratets vedtak om godkjenning.

Til § 19:

Bokstav c gjelder turnusleger som i forbindelse med pilotering av ny søknadsbasert turnusordning tilsettes i turnusstilling i sykehus med tiltredelse 15. februar 2013. Disse skal ikke søke på kommune plass, men velge plass etter loddtrekning slik det fremgår

av gammel ordning i turnusforskriften. Andre punktum innebærer at turnusleger som tildeles turnustjeneste etter turnusforskriften (de som stod på venteliste og som hadde rett til turnusstilling etter gammel ordning) velger turnusplass før turnusstillinger tildeles til de som deltok i søknadspiloten høsten 2012.